

Tartu Ülikooli eetikakeskusele

Väärtuskasvatuse valikud ja võimalused.
Kooli põhiväärtused

Tartu Veeriku Kool

2010

Sissejuhatus

Tartu Veeriku Kool on suhteliselt noor linnaäärne põhikool. 23 tegevusaasta jooksul on juuritud välja nähtusi, mis on muret teinud ja samas kulutatud tohtul hulgal energiat kooli omanäoliseks muutmisel. Tänapäevaks on kool uhke oma traditsioonide üle, rõõmu teeb, et kõik meie õpilased jätkavad pärast põhikooli oma õpinguid ja saavad kaasa rikkaliku pagasi huviringides omandatud oskusi. Kooli õpetajaskond peab oluliseks ainealaste teadmiste kõrval üldpädevuste kujundamist. Tunneme uhkust selle üle, et kolmandik meie õpetajatest on kooli mõne huviringi juhendaja, andes isiklikku eeskujut ja luues silla ühiskondlike väärtuste kujunemiseks. Erinevatest konkurssidest võttis eelmisel õppeaastal osa üle 140 õpilase.

Tartu Veeriku Koolis on 2010/2011. õppeaastal 19 klassi ja 397 õpilast, õpetajaid ja teenindavat personali kokku 57. Õpilaspere on parasjagu just nii suur, et armastame öelda, et kõik tunnevad kõiki. Eelmise arengukava prioriteet oli toimiva tugistruktuuri loomine. Koolis töötavad nii sotsiaalpedagoog kui psühholoog, väga aktiivselt osaleb koolitöös meditsiiniõde. Õpiabi vormidest rakendame lisaks tavapärasele konsultatsioonitundidele koolirahuklassi, matemaatika kui raskeima õppeaine igapäevaseid nõustamistunde ja parandusõpet. Kaks logopeedi aitavad raskustega õpilasi kõneravitundides. Tehtud töö tulemuslikkust märgib koolikohustuse eirajate ja klassikursuse kordajate puudumine.

Tartu Veeriku Kooli teadlik töö oma väärtuste välja selgitamiseks ja senise vastavasisulise tegevuse analüüsimiseks sai alguse 2009. aasta sügisel. Sellest ajast saadik on püütud välja selgitada erinevate, kooliga seotud huvigruppide, (lapsed, vanemad, õpetajad) isiklike väärtusi, analüüsida koolis toimuvat tegevust väärtuste aspektist, tekitada väärtuste teemalisi arutelusid ning teadvustada väärtuskasvatuse alast tegevust, õppida ja õpetada kooliperet oma käitumises väljenduvaid tõekspidamisi märkama.

I samm

Väärtuste selitamine õpetajaskonna ja teiste kooli töötajate hulgas

Aktiivne õpetajaskonna ja teiste kooli töötajate väärtuste teadvustatud kaardistamine algas kevadel 2010. Selleks pandi kokku üheksaliikmeline väärtustega tegelev töögrupp.

Kahepäevasel intensiivsel tööväljasõidul kuulati kooli töötajate nägemusi sellest, millised on Tartu Veeriku Kooli kõige olulisemad väärtused. Nimekiri sai pikk ja mõnevõrra laialivalguv. Esialgsest oli tegu just nimelt ideaalist lähtuvate ja deklaratiivsete väärtustega, mis olid tugevalt seotud inimeste endi isiklike tõekspidamiste ja uskumustega. Järgmiseks sammuks oli nimekirjas loetletu alakategoriateks jaotamine ja seejärel alapunktide täpsustamine, avamine ning lõpuks suure hulga seast kõige omasemate ja tähtsamate väljavalimine. Selle töö tulemuseks saadi neli väärtustega seotud mõistet, mille taha koondati terve hulk erinevaid mõtteid ja eesmärke. Kui alagruppe said kommenteerida kõik kooli töötajad, siis neli väärtuspõhist mõistet valis välja kooli juhtkond arutelude tulemusel ja sõnastas konsensusliku otsusena.

Mõisted ja nende tõlgendus:

Isamaalisus - oma rahva, maa ja kultuuri tundmine ning austamine, seotus kodukohaga ja selle väärtustamine; oma juurte teadvustamine; teistest kultuuridest pärit isikute (laste) aktsepteerimine ja nende toetamine.

Ühtekuuluvustunne - usaldusväärsus, vastutustunne, järjepidevus, initsiatiivi ülesnäitamine, lugupidav käitumine teiste inimeste suhtes, koostöö kodu ja kooli vahel, kooli traditsioonide hoidmine ja arendamine, oma kooli tunde kasvatamine.

Õpivalmidus – õpioskuste omandamine, uudsete vahendite ja meetodite kasutamine, teadmiste austamine ja hindamine, töömotivatsiooni tõstmine ja hoidmine, mitmekülgse arengu/arendamise toetamine.

Koolirõõm - füüsiline ja vaimne tervis ning heaolu, meeldiv töökeskkond, heade suhete hindamine, heatahtlikkus, hoolivus, sõbralikkus, positiivne ellusuhtumine, adekvaatne enesehinnang.

II samm

Kuivõrd algselt oli tegu eeskätt deklaratiivsete väärtuste väljatoomisega ehk suunaga ideaalile, mida me tahame oma koolis hoida ja luua, siis järgmine samm oli oma tegelike väärtuste välja selgitamine ja võrdlemine nende nelja valituks osutunud mõttega. Selleks jagati mais 2010 töögrupi vahel ära teemad ja valdkonnad ning asuti aktiivselt analüüsima kooli töötajate tegevust. Läbi töötati nii klassijuhatajate kui aineõpetajate tööplaanid, kooli huvijuhhi tegevuskavad, kooli traditsioonilised üritused, seni esile kerkinud uuenduslikud ideed ja tugipersonali tegevus. Selle analüütilise töö tulemusena selgus, et algselt ehk mõnevõrra kunstlikult paberile pandud neli väärtust kajastuvad väga suurel määral kooli õpetajaskonna ja teiste töötajate tegevuses. Näidetena võiks siinkohal välja tuua kooli iga-aastase sügise saabumist tähistava matka, kus loodusklassid saavad praktilise kogemuse oma õppesuunale; läbi kooliaasta kestva viktoriinisarja, mis sunnib teadmisi hankima ka õpikukaantest kaugemalt; suure valiku kooli poolt pakutud huvitegevust (tantsimine, akrobaatika, võimlemine, puutöö, käsitöö, laulmine jpm) ning mitmekülgsed koolitused nii lastele, vanematele kui õpetajatele.

III samm

Kolmandaks etapiks võib lugeda Tartu Veeriku Kooli osalemist Tartu Ülikooli Eetikakeskuse poolt väljatöötatava väärtusmängu pilootprojektis. Kooli psühholoog katsetas mängu õpetajaskonnas kolmel omavahel üpris erineval mängusessioonil, mis toimusid septembris 2010. Esimesel päeval mängisid kaks gruppi, kus ühes grupis oli üks ja teises kaks direktsiooni liiget, teisel päeval mängis mängu vaid üks ja ainult algklasside õpetajatest koosnev, äärmiselt homogeenne grupp ning kolmandal päeval mängis mängu kaks väga suurt ja erinevate valdkondade õpetajaid hõlmavat gruppi. Tulemused olid igal grupil veidi erinevad, ent üldine "ahhaa" elamus sai kõigile osaks. Antud mäng on suurepärase vahend, õppimaks märkama erinevaid väärtuskonflikte, teadvustamaks endale iga oma sõna, teo või mõtte olulisust meie väärtuskäitumises ning tutvustamaks erinevate mõtteviiside variatiivsust ja võimalikkust. Õpetajad väljendasid suurt huvi seesuguse mängu õpilastele suunatud versiooni suhtes.

Moraalsete dilemmade üle arutlemisel sai õpetajate jaoks mõistetavamaks väärtusselituse seos igapäevaeluga. Arusaadavalt joonistus välja vajadus pöörata teadlikku ja kriitilist tähelepanu oma tegelikule, igapäevasele käitumisele ja valikutele. Samas sai ka selgeks, et pole veel leitud (tegelikult mitte ka veel otsima asunud) head meetodit koolis tehtud valikute (tegevuste) väärtusotsustustesse “tõlkimiseks”, seda nii õpetajate kui ka õpilaste puhul. Seega võib öelda, et oleme Veeriku koolis õppinud seda, kuidas väärtusarendusest rääkida, oleme leidnud oma kooli põhiväärtused, ent väärtusarenduse kujundamine pidevaks teadlikuks ja teadvustatud tegevuseks nõuab enam struktureeritud arusaama ehk meetodikat ja harjumust seda kasutada.

IV samm

Lapsevanemate ootuste ja arvamustega tutvumine

Kevadel 2010 paluti kõigil lapsevanematel täita kodus ära tabel, kus oli kolm lahtrit. Esimesse lahtrisse paluti kirjutada, milliseid väärtusi peaks laps õppima kodus, teise, milliseid koolist ja kolmandasse need väärtused, mida kool ja kodu peaksid arendama koostöös. Täidetud tabel paluti kaasa tuua arenguestlusele ning seal oli ka võimalus vajaduse või soovi korral saada vastuseid küsimustele või arutada selgusetuks jäänud punkte. Tagasiside oli meeldivalt suur, kokku laekus 273 ankeeti, mis on 68.8% õpilaste kodude arvamus. Kõigist vastustest tehti klasside kaupa kokkuvõte. Selle tulemusena moodustusid seesugused kolme lahtriga tabelid iga klassi kohta eraldi, kuhu oli juba kokku võetud kõigi selle klassi poolt vastanute mõtted. Oktoobri alguses toimunud kooli lastevanemate üldkoosolekul tutvustati veelkord väärtusarenduse töö põhimõtteid. Oma kogemusest oli kõnelema kutsutud Miina Härma Gümnaasiumi arendusjuht Tiia Lepik, meie õppealajuhataja Carmen Luts andis põhjaliku ülevaate seni koolis tehtud väärtusarendustööst. Üldkoosolekule järgnenud klassikoosolekul arutasid lapsevanemad koos oma lapse klassijuhatajaga, millised võiksid olla just selles kollektiivis kõige olulisemad väärtused, millele tähelepanu pöörata. Ühelt poolt oli varasem pikaajaline eeltöö arenguestluste näol andnud nii klassijuhatajatele kui ka lapsevanematele teatava hulga eelteadmisi ning ettevalmistuse ühistes väärtustes kokkuleppimiseks. Sai selgeks, et tänu arenguestlustele oli täidetud üks suuremaid esmaseid eesmärke – panna lapsevanemad üldse väärtuste temal mõtlema ja

mõtisklema. Nii mõnegi lapsevanema jaoks oli see esmakordne kokkupuude seesuguse oma isiklike väärtuste teadvustamise ja sõnastamisega. Nii jõuti aktiivsemalt arvamust avaldanud lapsevanematega koostöös klassi põhiväärtuste väljavalimiseni üsna ruttu ja sujuvalt. Paraku oli klassikoosolek ka koht, kus ehk oleks saanud palju rohkem ära teha, kui tegelikult õnnestus, seda tingimusel, et klassijuhatajatel olnuks rohkem aega arutelusid metoodiliselt ette valmistada. Lähtusime Veeriku koolis sellest, et väärtuste alane arutelu loob ühelt poolt võimaluse klassijuhatajatel saada parem ülevaade ja arusaam sellest, milliste väärtuste ja tõekspidamistega kodudest tulevad tema klassi lapsed, ning teisalt on lapsevanematele antud võimalus väljendada oma prioriteete ja töötada ühiste arusaamade kujundamise nimel. Seesugune vastastikune arusaamadega tutvumine võib luua aluse ühiste põhimõtete kujunemiseks ning tekitab suurema ühtsustunde klassis ja koolis tervikuna. Paraku aga jäi antud koosolekul seesuguseks põhjalikuks aruteluks väheks nii aega, energiat kui ehk ka metoodilisi oskusi.

Aeg – kriitiline tegur väärtuste kokkuleppimise protsessis

Tagantjärele analüüsid võib nentida, et lastevanemate koosoleku kui väärtusarenduse olulise lüli puhul oleks ehk olnud oluline arvestada veel terve hulga faktoritega. Klassijuhatajad on oma laste ja nende peredega erineval määral tuttavad; lastevanemate koosolek, kus on vaja arutada paljusid igapäevaseid koolikorralduslikke küsimusi, on päevakorraga üle koormatud; väärtuste alane arutelu nõuab eraldi aega; erinevad inimesed mõtlevad ja töötlevad informatsiooni erineval kiirusel, mistõttu jäid ehk mitmed lapsevanemad just ajapuuduse tõttu veidi passiivseteks. Eriti kriitilised on aga järgmised küsimused: Kuidas motiveerida ja juhendada vanemaid arutlema väärtuste üle? Kas eesmärgiks on teada saada pigem vanemate ootused haridusele ja koolile ja/või oma lapsele? Kas on eesmärgiks äkki hoopis välja selgitada hoiakud laste hindamise, motiveerimise, karistamise suhtes? Kui näiteks selgub, et ühe klassi laste vanemate hoiakud mingi teema suhtes on väga erinevad, siis mida saab klassijuhataja ühtsuse nimel ära teha?

Oma tegevuste analüüsiks ja vastuolude ning ühisosade leidmiseks oleks ilmselt kasuks tulnud mitut tundi vestlusaega, omavahelist lähemat tutvust lapsevanemate vahel, klassijuhatajate poolset põhjalikumat teema valdamist ning

konfliktsituatsioonide oskuslikku väljatoomist. Tegelikud väärtused joonistuvad kõige selgemini välja vaidlus- või vaieldavates situatsioonides. Seesuguste situatsioonide loomine või nende kohta küsimuste esitamine eeldab aga teatavat oskust, mis ehk õpetajatel küll tänu väärtusmänguga kokkupuutele passiivsel kujul olemas on, kuid praktikas veel tihti kinnistunud ei ole. Samuti eeldab lapsevanemaid kaasav väärtusteemaline arutelu nende huvitatust antud valdkonnast ning teatavat omavahelist üksteisetundmist, sest vastasel juhul võib osalus jääda poolikuks ja seega ei saagi kujuneda tervikpilti, ei pruugi tekkida vaidlusmomenti, millest saaks edasi liikuda kõiki hõlmavate ühiste arusaamade juurde.

Kindlasti oli ülekooliline koosolek ja sellele järgnenud klassikoosolekute pidamine hea õppetund selles osas, milline potentsiaal võib olla taolisel lähenemisel – klasside kui oluliste tervikosade ühiste väärtusteni jõudmine nii vanemate kui klassijuhatajate tegelikke väärtusi analüüsides –, kuid samas joonistusid kenasti välja ka kasutatud meetodi nõrgad kohad: vajadus suurema ajahulga, vanemate suurema emotsionaalse kaasatuse ning õpetajate endi põhjalikuma metodoloogilise ettevalmistuse (oskus luua väärtuskonfliktidega näiteid) järele.

Järgnevalt on kindlasti vaja kokku koguda erinevate klassijuhatajate kogemused nendelt koosolekutelt ning kõik koos põhjalikumalt analüüsida ja arutada, kuidas mõnel järgmisel korral seesuguseid kitsaskohti vältida või parandada. Samuti oleks oluline kujundada välja meetod lastevanematega väärtuskasvatuse teemal suhtlemiseks ja koostööks.

Klassisiseste väärtuste väljatöötamisel on äärmiselt oluline roll terve kooli ühiste ja ühtsete väärtuste sõnastamise tööst. Samas on nõ “klasside segamine” õppeülesannete täitmiseks samuti väga hea vahend kooli kui terviku väärtuste analüüsiks ja rakendamiseks. Seda näitab nii Rocca al Mare Kooli kogemus (esitatud väärtuskasvatuskoolitusel 1. oktoobril 2010) kui ka meie oma kooli kogemus laste väärtuste väljaselgitamisel (vt allpool, I kooliastme väärtuste uurimise kohta). Veeriku koolil kui põhikoolil on selle meetodi rakendamiseks head võimalused.

V samm

Õpilaste väärtused

Oma õpilaste väärtustega tutvumiseks ja õpilaste omavahelise vastavasisulise suhtlemise arendamiseks otsustasime kasutada kolme mõnevõrra erinevat meetodit, mis aitaks läheneda ühtmoodi tulemuslikult kõigile koolis õppivatele, ent samas väga erinevates vanustes olevatele lastele.

Kolmas kooliaste ehk 7.-9. klasside õpilased said tunnis täitmiseks töölehed, kus oli tarvis kasutada nii iseseisvat kui ka grupitööd. Esmalt pidi õpilane lugema läbi situatsiooni. Seejärel palusime tal kirjutada, kuidas ta ise, enda vastu täiesti aus olles, seesuguses situatsioonis käituks. Kui oma isiklik arvamus paberil, tuli vastav situatsioon läbi arutada 5-7-liikmelises grupis ja panna kirja ühine arvamus selle kohta, kuidas oleks seesuguses situatsioonis kõige õigem käituda. Grupi arvamus pidi soovituslikult olema konsensuslik, arvestades kõigi grupiliikmete mõtteid. Kui aga ühisele seisukohale jõudmine osutus võimatuks, paluti õpilastel kirja panna ka alternatiivne seisukoht. Situatsioonid, mida õpilased pidid lahendama ja mida oli kokku 3 erinevat, on välja toodud lisas number 1. Esimese situatsiooni raames keskenduti küsimusele, mis on tähtsam, kas lubadusest kinni pidamine või kellegi elu ja tervise hoidmine, seaduste järgimine; teise puhul oli tähelepanu keskpunktiks isiklikele tõekspidamistele kindlaks jäämine vs grupi survele allumine, koos rõhuga looduse hoidmisele, kolmandas vajas lahendamist olukord, kus omavahel sattusid vastuollu kohusetunne ja isiklik heaolu, enda tervis. Kui situatsioonid lahendatud, paluti lastel panna kirja grupi arvamus, taaskord konsensuslik või erinevaid mõtteid ekstra välja toov, selle kohta, milline võiks olla “õnnelik 40-aastane inimene”. Lapsed said ise otsustada, kas nende jaoks on oluline, mis soost isikuga tegu on. Ühtlasi paluti kirjeldustes vältida sõna “hea” või “halb” kasutamist ja püüda täpsemalt lahti kirjutada, mida tähendab näiteks “hea töökoht”, sest ühe jaoks tähendab see kõrget palka, teise jaoks paindlikku graafikut ja kolmanda arvates hoopis võimalust palju reisida. Kõige lõpuks paluti õpilastel veel individuaalselt vastata järgmistele küsimustele: a) mida õpid Sina oma vanematelt; b) mida õpivad õpilased koolis lisaks õppeainetele ja c) palun kirjelda, mida tähendab sinu jaoks mõiste “väärtused”? Kas, ja kui jah, siis kus oled kuulnud seda sõna kasutatavat?

Kolme viimase küsimusega lootsime saada vastust küsimustele, milles näevad lapsed oma vanemate eeskuju, mida peetakse kodus oluliseks rõhutada, mida näevad lapsed õppimisena (lisaks koolitöö tegemisele) ja kas seesugune sõna nagu “väärtus” on nende sõnavaras olemas või mõistetav.

Teisele kooliastmele ehk klassidele 4-6 esitati sarnane tööleht, ent erinevusteks oli grupitöö osa ja viimase kolme küsimuse puudumine kui aega kokku hoidev abinõu. Samas oli palutud “õnnelikku 40-aastast inimest” kirjeldada individuaalselt ja natukene pikemalt, sama kehtis ka situatsioonide lahendamise kohta. Pisike sisuline erinevus oli sees ka esimeses situatsioonis, kus narkootikumide tarvitamise asemel oli juttu hoopis vargusest (vt. Lisa 1).

Ühegi töö peale ei pidanud keegi kirjutama oma nime. Palusime ära märkida vaid klassi (et oleks võimalik teha kokkuvõtteid ka klassi lõikes) ja selle, kas tegu on poisi või tüdrukuga (juhaks kui tema vastustes on näiteks rõhutatud kellegi soolist kuuluvust). Samuti oli lastel võimalik jätta küsimusele vastamata või kirjutada vastuseks, et tema ei kujuta seesugust situatsiooni üldse ette või et ta lähtuks kohe algusest peale hoopis teistest alustest.

Esimese kooliastme ehk klasside 1-3 puhul otsustasime läbi viia hoopis grupivestluse kui kõige efektiivsema meetodi, algatamaks nii väikeste laste seas arutelu ja saamaks teada nende mõtteid seoses väärtustega. Olulised märksõnad olid selle meetodi valikul kindlasti mängulisus, eri vanusega laste grupid koos, erinevad klassid, omavaheline tuttavaks saamine. Gruppe oli kaks. Esimeses osales kokku üheksa last, neist kolm igast vanuseastmest ehk klassist, ja teises grupis tuli kohale kokku kuus last, neist kolm teisest ja kolm kolmandast klassist. Esimeste klasside lapsed erinevatel põhjustel sel korral intervjuule kohale ei jõudnud. Intervjuu ajal istusid kõik, nii lapsed kui läbiviija, ringis põrandal maas ja kõik algas hoopis soojendava ja jääd murdva muinasjuturingiga, kus kõigil tuli koha peal välja mõelda järgmine jupike muinasjutust. Nii said lapsed omavahel tuttavamaks ja ühtlasi ei jäänud keegi tagaplaanile, kõigil oli võimalus ja ülesanne oma mõtteid avaldada. Seejärel jätkus intervjuu samuti situatsioonide põhiselt, aga viidetega muinasjuttudele. Näiteks arutasid lapsed küsimust, kas kusagile kiirustamine on tähtsam kui abivajaja aitamine või vastupidi. Selle situatsiooni selgitamiseks sai kasutatud Lumeeide muinasjuttu, kus laisk peretütar keeldub ahjust leibu välja võtmast, sest tal on kiire Lumeeide

juurde. Arutasime lastega seda, mis võiks olla tähtsam, kas hommikul õigeaks ajaks kooli jõudmine või tänaval vastu tuleva vanatädi aitamise, ja miks nii. Teise situatsiooni sissejuhatuseks sai kasutatud Suure ja Väikese Peetri muinasjuttu ning oma või teise koti tühjaks söömise juhtumit. Arutasime lastega selle üle, et kas seal muinasjutus tegi keegi midagi valesti ning kui jah, siis kes ja mida. Samuti sai räägitud sellest, et mida ja mis põhjusel lapsed ise sõbraga matkama minnes eelistaksid, kas mõlema toidukoti omavahelist jagamist või pigem igäühe oma moona juurde jäämist. Seesuguseid situatsioone sai läbi arutatud veel mitu. Iga situatsiooni puhul esines erinevaid arvamusi ning kõik mõtted said suuremas ringis läbi räägitud ja ära põhjendatud. Intervjuu ajal sai laste mõtete fookuses hoidmiseks ja nende liikumisvajaduse pärssimiseks kasutatud joonistamise/voltimise võimalust ning terve 45 minutit kestev vestlus sai mõlema grupi puhul diktofonile lindistatud.

Kõigi tulemuste läbitöötamine ja analüüs on järgmine suurem samm, mis meid meie õpilaste väärtusselituse töös ees ootab (VI samm).

Väärtuste väljendumine Tartu Veeriku Kooli keskkonnas, huvitegevuses, ühisüritustes

Tartu Veeriku Koolis on õpilased vanuseastmete järgi jaotatud kahte tiiba. Tundide, vahetundide ajad erinevad paari tunni vältel kahe tiiva vahel ning kummaski majapooles heliseb oma kell. Algklasside õpilastele on loodud võimalus vahetundides mängides muuhulgas ka pörkepallidega ringi hüpata. Väga aktiivselt tegeletakse tervise ja tervishoiu teemalise stendi uuendamise ja täiendamisega ning see on populaarne lugemisvara paljude õpilaste seas. Lugemisaasta raames sai iga klassi uksele põnev tsitaat mõnest raamatust. Ainekabinetid on sisustatud temaatiliselt ning täiendatud vajaliku tehnoloogiaga (arvutid, projektorid, puuteekraanid).

Kooli juures tegutseb suur hulk erinevaid huviringe, millest paljusid juhendavad oma kooli õpetajad. Näidetena võiks välja tuua akrobaatikaklubi "Akros", iluvõimlemise, rahvatantsu, laulukoori, käsitöö-, puutöö-, kunsti-, loodus-, matemaatika- ja inglise keele ringid ning judo, saalihoki ja jalgpallitrennid. Seesugune mitmekülgsus oma enda kooli juures (linnaäärne asukoht) avab lastele rohkelt võimalusi end arendada ja tegeleda oma vaba aja sisustamisega endale meelepärasel moel.

Äärmiselt tugevalt on kooli väärtustega seotud näiteks järgnevad traditsioonilised ühisüritused: iga aastane sügismatk; tervisepäev; sügisnäitus; heategevuskampaania Elistvere loomapargi loomade jaoks; isadepäev; emadepäev; rahvakalendri tähtpäevade tähistamine (nt kadrikarneval, vastlapäev jne); kodanikupäev ja selle raames lõpuklasside kõnevõistlus; võimlemisfestival; jõulupidu; jõulukontsert kirikus; õpetajate osalemine spordivõistlustel ja teistel tervist edendavatel üritustel; ainenädalate tähistamine erinevate ülesannete ja meelelahutuslike vahetaladega; kooli aastapäev; Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine. Seni esimest korda korraldatud, kuid loodetavasti traditsiooniks muutuv kooliolümpia oli samuti suurepärase näide terve koolipere ühisest edukast ettevõtmisest ja oluliste väärtuste (ausus, austus, loominguilisus, julgus, jne) esile toomisest.

VI-... samm

Tulevikuplaanid

Edasi on plaanis töötada põhjalikult läbi materjalid, mis on kogunenud nii tööst õpilaste kui ka lapsevanemate väärtuste teadvustamisel. Selgitada nende põhjal välja antud huvigruppide olulisemad väärtused ja seejärel analüüsida kõigi kolme erineva huvigrupi väärtuste ühisosa olemasolu ja ulatust. Selle kõige tulemusena peaksid saama juba sõnastatud väärtused terve koolielu ühisosaks, mida kajastatakse kindlasti kooli koduleheküljele, teadvustatakse igale koolipere liikmele ning mis väljenduvad kooliga seonduvates tegevustes. Loodame sõnastatud väärtusi järgides kujundada kooli, mis pakub heas mõttes konkurentsi vanade ja väärivate koolide kõrval, ja säilitada omanäolisus, mida hindab nii koolipere kui kooliga seotud huvigrupid.

LISA 1 – Situatsioonid

Situatsioonid klassidele 7-9

Situatsioon 1

Sinu väga hea sõber või sõbranna tuleb ühel päeval Sinu juurde ja ütleb, et tahab Sulle midagi rääkida. Enne aga palub ta, et Sa lubaksid kohe kuuldavast mitte kellelegi rääkida ja seda saladuses hoida. Olete ennegi omavahel teineteist puudutavaid pisisaladusi jaganud, nii et selles situatsiooni ei ole midagi uut ja Sa lubadki tema saladust enda teada hoida. Siis aga räägib ta Sulle sellest, et tema vanem vend kasutab narkootikume, on neid tallegi pakkunud ning Sinu sõber/sõbranna on neid ka ise proovinud. Oht Sinu parima sõbra/sõbranna tervisele on väga suur, rääkimata kõigist muudest sõltuvusega seonduvatest ohtudest. Ometi rõhutab sõber/sõbranna veelkord seda, et Sa andsid lubaduse antud saladusest mitte kellelegi rääkida. Mida teed? Miks nii?

Situatsioon 2

Olete klassikaaslastega bioloogia/loodusõpetuse tunni raames oma grupiga väljas ülesandeid täitmas. Üks ülesannetest palub lisaks kastanipuu kirjeldamisele ka üks lehepunt ja marjakobar näidiseks kaasa võtta. Klassikaaslased asuvad kohe puu kallale, et sealt lehti koos kastanimunadega haarata. Sina aga tunned, et see ei ole õige. Oled põhimõtteline looduse armastaja ja hoidja ning tunned, et elava puu kallale jõuga minemine oleks väga vale. Palju mõistlikum oleks puu alt maha langenud munasid ja lehti otsida. Pakud selle ka oma grupikaaslastele välja, ise juba pihta hakates. Klassikaaslased aga väidavad, et puu all on kõik lehed juba väga räsitud ja katkised ning kastanimunad ammu ära korjatud, vaid okkalised kestad on alles. Põhjaliku otsimisega oleks ilmselt siiski võimalik midagi sobivat leida, aga samas on muidugi ka ülesannete täitmiseks ette nähtud ajaline piirang varsti peale pressimas. Mida teeksid? Miks?

Situatsioon 3

Viimasel ajal oled väga palju ette võtnud. Lisaks tavapärasele koolitöödele oled klassikaaslastele lubanud, et võtad enda peale ühisnäidendi valmiskirjutamise ja ettevalmistamise, emale-isale lubanud, et hoiad vajadusel väikest õde ning ka treener ootab, et sa vähemalt kuu aega ühegi puudumiseta korralikult tennis käiksid. Tunned, et unetunde on juba väga väheks jäänud, sest õppimine kipub öösse jääma ning selle tulemusena on vaevamas igapäevased peavalud ning tunned, et ka silmad on viimasel ajal punetavad ja kergelt vett jooksvad. Oled raskesse situatsiooni sattunud. Ühelt poolt ei tahaks ühtegi antud lubadust murda, teisalt aga läheb tervislik olukord aina halvemaks ja seega nõrgenevad ka saavutatavad tulemused. Mida teed? Miks?

Situatsioon 1 klassile 4-6

Situatsioon 1

Sinu väga hea sõber või sõbranna tuleb ühel päeval Sinu juurde ja ütleb, et tahab Sulle midagi rääkida. Enne aga palub ta, et Sa lubaksid kohe kuuldavast mitte kellelegi rääkida ja seda saladuses hoida. Olete ennegi omavahel teineteist puudutavaid pisisaladusi jaganud, nii et selles situatsiooni ei ole midagi uut ja Sa lubadki tema saladust enda teada hoida. Siis aga räägib ta Sulle sellest, et tema vanem vend, kes teie koolis ei käi, oli see, kes hiljuti kooli garderoobist ühe lapse rahakoti ära varastas. Koolis on sellest vargusest palju räägitud ja Sa tead, et rahakotti otsitakse ning selle omanik tahab seda väga tagasi saada. Samuti tahab kooli direktor süüdlast tabada ning teie klassijuhatajagi rääkis teile hiljuti, et oleks väga vaja teada saada, kes selle varguse taga oli, et seesugust asja enam ei juhtuks. Andsite kõik talle lubaduse, et kui midagi sellest vargusjuhtumist kuulete, siis annate oma õpetajale teada. Ometi rõhutab sõber/sõbranna veelkord seda, et Sa andsid talle lubaduse antud saladusest mitte kellelegi rääkida. Mida teed? Miks nii?

2. ja 3. Situatsioon II-le kooliastmele olid täpselt samasugused nagu eelpool välja toodud.

Kontaktid:

Tartu Veeriku Kool

Veeriku 41, Tartu 50407

E-mail: veeriku@veeriku.tartu.ee

Telefon: 7461761